

PROGRAM ZA DIGITALNO SLOVENIJO 2022 do 2025

Ljubljana, marec 2022

Združenje za informatiko in telekomunikacije ([ZIT](#)) pri Gospodarski zbornici Slovenije (GZS) je interesno združenje podjetij informacijske in telekomunikacijske panoge, ki v trenutnem svetovnem in domačem gospodarstvu predstavlja gonilno silo napredka ter hkrati omogoča digitalno preobrazbo, ki predstavlja novo industrijsko revolucijo v gospodarstvu in v javnem sektorju. Z digitalno preobrazbo se zavzemamo za celovite spremembe v poslovnih modelih, procesih, produktih, kompetencah in produktivnosti posameznikov in v odnosih s strankami, z uporabo sodobnih informacijskih in komunikacijskih tehnologij in konceptov digitalne preobrazbe.

Slovenija je po indeksu digitalnega gospodarstva in družbe [DESI](#) (*Digital Economy and Society Index 2020*) v povprečju EU, ko bi zaradi svoje razvitosti, izvozne usmerjenosti in željene dolgoročne uspešnosti kot družbe znanja morala biti v ospredju. Še posebno je pereč problem premajhnih naložb v digitalne tehnologije in digitalne kompetence ter števila IKT strokovnjakov.

EU usmeritve in cilji so navedeni v [EU digitalnem kompasu](#) na 4 ključnih področjih, tem ciljem mora slediti tudi Slovenija, tako s strateškimi dokumenti kot z akcijskimi načrti ter s finančnimi viri.

Poročilo o produktivnosti UMAR podaja odlična izhodišča in primerjave ter kaže pot do uspešne Slovenije in blaginje državljanov, pri čemer digitalno preobrazbo izpostavlja kot ključno.

Zato je v prihodnje potrebno postaviti digitalizacijo slovenske družbe kot strateško pomembno usmeritev države, ki prinaša koristi in priložnosti tako za državljane kot gospodarstvo oz. celotno družbo.

V nadaljevanju podajamo ZIT-ov program za digitalno Slovenijo v petih ključnih točkah:

1. Slovenija med 5 najuspešnejših držav po Indeksu digitalnega gospodarstva in družbe (DESI) do leta 2030

Slovenija mora bolj izkoristiti velik intelektualni potencial in kot majhno gospodarstvo svojo prilagodljivost graditi na znanju. Indeks DESI opredeljuje 4 ključne kazalnike, ki so človeški kapital, digitalna povezljivost, integracije digitalnih tehnologij in digitalne javne storitve. Slovenija mora napredovati na vseh kazalnikih, saj vplivajo eden na drugega. Napredovanje Slovenije po lestvici pomeni, da kot družba napredujemo v smeri družbe znanja, kar posledično pomeni dvig konkurenčnosti in produktivnosti ter s tem blaginje Slovenije in njenih državljanov. Naslednje točke pomenijo ključne elemente za uspešen napredek po lestvici DESI.

2. Digitalizacija gospodarstva s poudarkom na srednjih in malih podjetjih

Na osnovi Poročila o produktivnosti UMAR lahko ugotovimo, da sta digitalizacija in digitalna preobrazba ključni za dvig produktivnosti in konkurenčnosti gospodarstva. Žal po digitalni intenzivnosti podjetij (uporabi digitalnih tehnologij) med državami EU nazadujemo, prav tako se vrzel med vlaganji v IKT tehnologije v Sloveniji in povprečjem držav EU povečuje. Posledica tega je, da skozi zadnje desetletje zelo počasi zapiramo produktivnostno vrzel do povprečja EU, pri čemer so nas države višegrajske četverice že skoraj ulovile (2008 15 % prednosti, 2020 le še 3 %). Ključno vprašanje je, kako bistveno pospešiti vlaganja v IKT tehnologije in digitalne kompetence vseh zaposlenih, ne glede na delovno mesto.

Mala in srednja podjetja so dinamični motor gospodarstva, zato jim je potrebno nuditi vso razpoložljivo podporo pri prehodu v digitalno ekonomijo. Za gospodarske subjekte to pomeni posodobitev poslovnih strategij z digitalno strategijo, načrte za usposabljanje zaposlenih in nova delovna mesta, ozaveščanje o trendih, možnostih digitalnih tehnologij in kibernetiki nevarnosti, poenostavljanje procesov ter njihova digitalizacija, razvoj novih digitaliziranih produktov, storitev in digitalnih poslovnih modelov, usmerjanje na odnose s strankami, razumevanje njihovih (digitalnih) potreb in povezovanje procesov s poslovnimi partnerji. Pri čemer je potrebno upoštevati vidike kibernetike varnosti. Tak razvoj podjetij pomembno dviguje produktivnost in mednarodno konkurenčnost.

3. Razvoj in podpora digitalnega poslovnega okolja

Potrebna je konkretna podpora razvoju digitalnega poslovnega okolja, ki pomaga podjetjem na poti digitalizacije in digitalne preobrazbe. Potrebno je pospešeno vlaganje v razvoj pametne družbe ter povezovanje državne uprave, javnega sektorja, lokalne uprave in podjetij v ekosistem, ki bo s povezovanjem podatkov in storitev ustvarjal novo dodano vrednost za državljane in podjetja. Podpreti je potrebo slovenska podjetja pri umeščanju v nastajajoče evropske verige vrednosti digitalne ekonomije. Vzpostavljati je potrebno razvojna in eksperimentalna okolja (tudi z izkoriščanjem evropskih sredstev), za pripravo zakonodaje "digital first", za razvoj in uporabo standardov na tem področju in vključevanje v EU pobude (npr. skupni podatkovni prostori), za vzpostavitev in podporo pobudam za prenos primerov dobre prakse in uspešno uvajanje digitalnih tehnologij, za podporo MSP s konkretnimi storitvami in aktivnostmi, ki so navedene v prejšnjem poglavju ter za multidisciplinarno povezovanje in partnerstva. Te podporne aktivnosti izvajajo zbornice in združenja (npr. Združenje za informatiko in telekomunikacije pri GZS), digitalna stičišča (npr. Digitalno inovacijsko stičišče Slovenije), Strateško razvojno-inovativna partnerstva (npr. Digitalni SRIP) in druge podobne institucije, ki podjetjem pomagajo pri digitalni preobrazbi.

Pomemben del digitalnega poslovnega okolja pa pomenijo tudi državne spodbude za razvoj širokopasovne digitalne povezljivosti celotne Slovenije in državni ukrepi za dvig kibernetike varnosti Slovenije.

4. Digitalizacija storitev javne uprave za državljane in gospodarstvo

Javni sektor se mora digitalno preobraziti ter vzpostaviti uporabnikom prijazne digitalne storitve. Osnovne digitalne storitve lahko vzpostavlja država sama, vse ostale storitve pa lahko razvijamo v javno zasebnem partnerstvu z odpiranjem podatkov javnega sektorja za inoviranje zasebnemu sektorju. Z uvajanjem standardov, povezovanjem različnih podatkovnih virov, izločanjem nepotrebnih vmesnih korakov naredimo digitalne storitve uporabnikom prijazne.

Kot pomemben del javnega sektorja tudi slovenski zdravstveni sistem potrebuje nadaljnjo digitalizacijo, s čimer bi vzpostavili *interoperabilnost* sistemov, višjo produktivnost delovanja zdravstvenega sistema, bistveno bi izboljšali storitve za paciente, pri čemer se obremenjenost osebja lahko celo zmanjša in stroški delovanja sistema znižajo. Več o viziji e-zdravstva [tukaj](#).

Pomembno pozitivno povezovalno in podporno vlogo ima v letu 2021 vzpostavljena Služba za digitalno preobrazbo RS, ki pomeni centraliziran in povezan sistem za podporo digitalni preobrazbi družbe in postavlja visoke in ambiciozne cilje Slovenije med državami EU (DESI indeks). Te aktivnosti je potrebno z novo vlado nadaljevati in ojačati.

5. Pospešen razvoj IKT panoge in digitalne ekonomije

Potrebno je bistveno ojačati IKT sektor v Sloveniji, ki je s svojimi kadri, kompetencami, storitvami in rešitvami ključen za uspešno digitalizacijo tako gospodarstva kot javnega sektorja. Rast IKT sektorja, ki ponazarja rast digitalne ekonomije, je bila v zadnjih letih v povprečju približno 5 %, v prihodnje želimo to rast vsaj podvojiti. Ustrezna rast IKT sektorja pa je pogojena z rastjo števila IKT strokovnjakov, kjer je pomanjkanje že zdaj občutno - po naši oceni nam že zdaj primanjkuje nekaj tisoč strokovnjakov. V skladu s cilji EU digitalnega kompasa bi morali povečevati število strokovnjakov za vsaj 5.000 letno do leta 2030, zdaj je ta številka na približno tretjini tega. Zato je nujna reforma izobraževalnega sistema, povečati število študentov in diplomantov, odpreti vrata za tuje študente in IKT strokovnjake, prilagoditi davčno politiko. Gre za različne profile IKT strokovnjakov, kot so npr. programerji, arhitekti IS, podatkovni analitiki, strokovnjaki za kibernetno varnost, umetno inteligenco itn.

Naš program za digitalno Slovenijo vam z veseljem predstavimo tudi v živo. V prilogi podajamo tudi spisek 5 ključnih kratkoročnih projektov in ukrepov. Vabimo vas tudi, da nam sporočite, kakšen je vaš program na področju digitalizacije.

Gre za večjo digitalno ambicijo in uspešno Slovenijo!

Z lepimi pozdravi!

Gospodarska zbornica Slovenije
Združenje za informatiko in
telekomunikacije

mag. Nenad Šutanovac
direktor

Gospodarska zbornica Slovenije
Združenje za informatiko in
telekomunikacije

Igor Zorko
predsednik UO

Priloga: Spisek 5 ključnih kratkoročnih projektov in ukrepov, ki se jim je potrebno posvetiti takoj!

- **Večletni finančni načrt (VFO - kohezijska sredstva)**
 - zadnja verzija namenja digitalizaciji le 5 % sredstev, pri čemer je delež sredstev za digitalizacijo gospodarstva le pribl. 2 % celotnih sredstev; to je bistveno manj kot bi bilo potrebno za ustrezen dvig produktivnosti in znižuje konkurenčnost gospodarstva v mednarodnem okolju; To je kritičen element za prihodnja leta !!!
 - odgovoren deležnik: SVRK
- **eZdravje**
 - pospešiti črpanje evropskega denarja, ki ga lahko uporabimo za razvoj sistema eZdravstva. Del tega je Načrt za okrevanje in odpornost, kjer imamo predvidene tovrstne projekte, pa jih še ne izvajamo ter neposredni razpisi na nivoju EU;
 - odgovoren deležnik: Ministrstvo za zdravje;
- **Načrt za okrevanje in odpornost (NOO)**
 - za digitalizacijo - predvsem javne uprave - je namenjeno približno 20 % celotnega proračuna NOO. Potrebno je pospešiti pripravo projektov, da bi ujeli v načrtu določene časovnice saj je časovno okno za posamezne korake in celotno izvedbo omejeno;
 - odgovorni deležnik: posamezna ministrstva, kot je določeno v NOO;
- **Ukrepi Strateškega sveta za digitalizacijo**
 - ukrepi strateškega sveta za digitalizacijo so nastali na podlagi predlogov različnih deležnikov iz gospodarstva in družbe in predstavljajo pomembne korake v smeri razvoja uspešne in humane digitalne družbe v Sloveniji; na ukrepe imamo lahko različne poglede, v splošnem pa menimo, da jih je potrebno podpreti in tudi finančno podpreti!
- **Računalništvo in informatiko v osnovne in srednje šole**
 - nujno in pospešeno moramo vzpostaviti obvezni predmet s področja računalništva in informatike v osnovne in srednje šole. Na ta način dvigujemo digitalne kompetence, ki so potrebne za vsa bodoča delovna mesta in povečamo zanimanje za študije, ki vodijo v digitalne poklice. To je ključno za bistveno povečanje števila diplomantov teh študijev, še posebej pri dekletih.

Nujno je podpreti tudi nekatere druge programe, področja in ukrepe, npr. Nacionalni program za umetno inteligenco, področje kibernetike, financiranje projektov s področja Pametnih mest in skupnosti, odprtih podatkov, izpeljati reformo izobraževalnega sistema ter še precej drugih ukrepov, projektov in aktivnosti, ki so pomembni za digitalni razvoj in s tem za uspešno Slovenijo.